

[Chr. Nielsen.]

Jeg kunne have ønsket, at vi til gengæld for alt det gale, vi har gjort i Grønland, kunne have sikret grønlænderne noget bedre end det, som vi selv må trækkes med. Der er jo nemlig ingen naturlov, som fastslår, at folk fra en primitiv naturaløkonomi nødvendigvis skal gennem den triste kapitalistiske økonomi, inden de når frem til tidssvarende og helt moderne samfundsforhold. Men det har man altså ikke villet tage hensyn til, og som de første følger heraf skal Grønland nu velignes med straffelov og fængsler — det bliver således de første forårsbebudere for de nye tider i Grønland.

Det ensartede retssystem, man vil indføre i Grønland, er efter min mening en landet tilpasset, relativt moderne og relativt liberal udgave af det system, som under bestemte økonomiske og historiske forudsætninger har udviklet sig i Vesteuropa. Vort grundlovsforhør, vore ransagningsregler, vore rettergangsmetoder er nøje forbundet med kampen om magten i det feudale og det kapitalistiske samfund, og en lang række af bestemmelser, vi opfatter som nødvendige og naturlige, må for folk udenfor vor kulturkreds stå som noget mærkværdigt og fornuftstridigt, virke lige så fremmed på dem, som medicinmændenes ceremonier i det tidligere grønlandske kultursamfund har virket på os.

Nu skal grønlænderne have at vide, at man ikke behøver at svare en politimand, at det er lovligt for en tiltalt at lyve i retten, eller at man skal fremstilles for en dommer 24 timer efter, at man er anholdt, selvom man er mange dages slæderejse fjernet fra den nærmeste menneskebolig.

De skal belæres om, at en mand, der forser sig mod loven, ikke må spottes i smædesange, så han fortryder og kommer på andre tanker, men han skal i stedet for tages ud af sin jordhule og væk fra farene og kulden på havet og gives et værelse i et moderne og varmt hus, hvor særlige tjenere bringer ham rigeligt med mad og drikke, men tåbeligt nok tvinger ham til uvirksomhed og fedme. Jeg har forstået, at man i begyndelsen vil gå forsigtigt til værks. Det er vel, fordi man vil undgå, at for mange foretrækker fængsel for de tuberkulosebefængte jordhuler, men efterhånden skal altså indespærringen gå ind som et led i Grønlands højere kultur.

Jeg kender ikke meget til eksimoernes kultur og retsbegreber, men jeg kender dog nok dertil, til at jeg kan se, at jeg i høj grad savner den fornuftige forudsætning for at

foreskrive grønlænderne et nyt retssystem, og det samme tror jeg må være tilfældet for de fleste af rigsdagens medlemmer. Selvom de, der har udarbejdet lovforslaget, jo nok har gjort sig nogle af de problemer klart, som jeg har talt om, synes jeg, vi her har fået forelagt noget, der for meget ligner vort eget system til, at man kan tro på, at det skulle være det helt rigtige for en nation med helt andre forudsætninger og en helt anden kultur.

Når de grønlandske landsråd, som det har været nævnt, har accepteret lovforslaget efter en meget kort og meget lidt oplysende drøftelse, så skyldes det åbenbart, at landsrådene i det hele har taget lovforslaget udfra det standpunkt, at man accepterer nyordningen, man accepterer kapitalismen og prisgiver, i hvert fald foreløbig, Grønlands kultur. Det har man gjort, det har man været nødt til, fordi det hidtidige system med dets voksende elendighed truer med at udlette kultur og folk. Med den nye ordning vil folket da i hvert fald leve videre.

Jeg har ikke tænkt mig at komme ind på lovforslagets enkeltheder, men der er dog et par ting, som jeg synes det er nødvendigt at gøre nogle bemærkninger om.

I kapitel 2, § 1, står der, at retssproget er grønlandsk og dansk. Jeg vil gerne herom sige, at intet er mere ødelæggende for retsfølelsen end fornemmelsen af, at man dømmes af folk, som ikke blot er fremmede for de retsforhold, der dømmes om, men som heller ikke forstår det sprog, dommen formes i. Derfor finder jeg, at det må være et uomgængeligt krav til den grønlandske retsordning, at retssproget er grønlandsk. Det krænker rettens værdighed, at de grønlandske domsmænd, vidner og parter skal være tvunget til at bruge et sprog, de ikke helt behersker eller måske slet ikke forstår, fordi retsformanden af bekvemmelighedshensyn foretrækker at tale dansk. Jeg synes, det må slås fast, at tolke i retten bør være en abnormitet og kun bør være et nødvendigt onde, ikke det normale og naturlige. At man skal have særregler for sager, hvor praktiske hensyn gør dansk retssprog hensigtsmæssigt, finder jeg er rimeligt, men hovedreglen må være den, at grønlandsk er retssproget, og at ingen kan fungere som dommer, der ikke behersker det grønlandske sprog.

Jeg vil også gerne gøre nogle bemærkninger til kapitel I med henblik på reglerne om domsmagten og domstolens organisation. I gamle dage, har jeg ladet mig fortælle, blev det sagt ved universitetet, at teologer, som havde særlig svært ved at